



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

Canones Concilii Nicaeni, Ex interpretatione Isidori Mercatoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

CANONES CONCILII NICÆNI,

Ex interpretatione Isidori Mercatoris.

I.

SI quis in ægritudine a medicis sectus est, vel a barbaris castratus, placuit ut iste permaneat in clero. Si quis autem sanus seipsum abscidit, etiam si est in clero, cessare debet: & ex hoc nullum talem oportet ordinari. Sicut autem de his qui affectauerunt, vel ausi sunt seipsum abscindere, hæc quæ diximus, statuta sunt; ita si qui vel a barbaris, vel a dominis suis secti, & probabilis vitæ sunt, tales suscipit ecclesiastica regula in clerum.

II.

Quoniam multa siue per necessitatem, siue ex quacumque causa contra regulam gesta sunt, ita ut homines ex vita gentili nuper adhuc catechizati, vel instituti, statim ad spiritalem baptismum venissent, & continuo cum baptizati sunt, etiam ad episcopatum, vel ad presbyterium prouecti sunt: recte igitur visum est, de cetero nihil tale debere fieri. Nam & tempore opus est, ut sit catechumenus; & post baptismum multa probatione indiget. Euidens namque est Apostolicum præceptum, dicens:

Non neophytum, ne forte elatus, in iudicium incurrat, & laqueum diaboli. 1. Tim. 3. vers. 6.

* mortale quod * peccatum admiserit, & conuictus duobus vel tribus testibus fuerit; cesset a clero qui huiusmodi est. Si quis vero præter hæc * facit, tamquam

Concil. Tom. 2.

Cc ij

contraria statutis sancti Concilii gerens, etiam ipse
 * periclitabitur de statu sui cleri.

* præcipi-
 tabitur

ANNO
 CHRISTI
 325

III.

Omnibus modis interdixit sancta Synodus, neque episcopo, neque presbytero, neque diacono, neque ulli clericorum omnino licere habere secum mulierem extraneam, nisi forte mater, aut soror, aut auia, aut amita, vel matertera sit. In his namque solis personis, & harum similibus, omnis quæ ex mulieribus est, suspicio declinatur. Qui autem præter hæc agit, periclitatur de clero.

IV.

Episcopum oportet ab omnibus episcopis, si fieri potest, qui sunt in provincia eius, ordinari. Si vero hoc difficile fuerit, vel aliqua urgente necessitate, vel itineris longitudine; certe tres episcopi debent in vnum esse congregati, ita ut etiam ceterorum, qui absentes sunt, consensum literis teneant, & ita faciant ordinationem. Potestas sane vel confirmatio pertinebit per singulas provincias ad metropolitanum episcopum.

V.

Seruetur & ista sententia, ut hi qui ab aliis excommunicantur, ab aliis ad communionem non recipiantur. Requiritur sane, si forte aliqua indignatione, aut contentione, aut qualibet commotione episcopi sui * excommunicati sint. Ut ergo digna hæc possint examinatione perquiri, recte visum est, per singulos annos in singulis quibusque provinciis, bis in anno episcoporum Concilium fieri; ut simul in vnum conuenientes ex communi

* abstenti

ANNO CHRISTI 325.
 prouincia, huiusmodi examinent quæstiones: vt ita demum hi, qui ob culpas suas episcoporum suorum offensas merito contraxerunt, digne etiam a ceteris excommunicati similiter habeantur, quouſque in communi, vel ipsi episcopo suo visum fuerit humaniorem circa eos ferre sententiam. Habeatur autem semel Concilium ante dies quadragesimæ; vt omnibus, si quæ sunt, simulatibus amputatis, mundum & solenne Deo munus possit offerri: secundum vero agatur circa tempus autumnii.

VI.

Mos antiquus * perdurat in Ægypto, vel Libya & Pentapoli, vt Alexandrinus episcopus horum omnium habeat potestatem, * quoniam quidem & episcopo Romano parilis mos est. Similiter autem & apud Antiochiam, ceterasque prouincias, honor suus vnicuique seruetur ecclesiæ. Per omnia autem manifestum est, quod si quis præter voluntatem & conscientiam metropolitani episcopi fuerit ordinatus, hunc Concilium magnum & sanctum censuit non debere esse episcopum. Sane si communi omnium consensu rationabiliter probato secundum ecclesiasticam regulam, duo vel tres animositate ducti per contentionem contradicant, obtineat plurimorum sententia sacerdotum.

VII.

Quoniam mos antiquus obtinuit, & vetusta traditio, vt Æliæ, id est, Hierosolymæ episcopo honor deferatur; habeat consequenter honorem suum, manente tamen metropolitanæ ciuitati propria dignitate.

VIII.

Si qui voluerint venire ad ecclesiam catholicam ex Nouatianis, placuit sancto Concilio vt ordinentur, & sic maneant in clero. Ante omnia autem hanc habeant confessionem, quam per scripturam exigi oportet, vt fateantur se communi consensu catholicæ ecclesiæ statuta obseruatu-ros, id est, communicatu-ros se & his qui forte secundas nuptias experti sunt, vel his qui persecutionis tempore lapsi sunt: quibus tamen lapsis pœnitentiæ modus & tempus adscriptum est, vt in omnibus sequantur ea, quæ in ecclesia catholica obseruantur. Et sicubi iidem ipsi fuerint inuenti siue in vicis siue in vrbibus clerici ordinati a catholicis, sic etiam in clero persistant, vnusquisque tamen in suo ordine. Si vero episcopus vel presbyter ecclesiæ catholicæ fuerit, ad quem aliqui ex his accedunt, certum est quod episcopus quidem catholicus suam habeat dignitatem, similiter autem presbyteri & diaconi habeant. Hi vero qui ab istis veniunt, si forte episcopus fuerit, habeat sacerdotii dignitatem: nisi forte placeat catholico episcopo concedere ei etiam episcopalis nominis honorem. Si vero non placuerit, inueniat ei locum, vt sit in parochia chorepiscopus, aut in clero presbyter: vt in ciuitate vna non videantur duo episcopi esse, & ille omnimodis in clero permanere videatur.

IX.

Si qui sine examinatione promoti presbyteri sunt, & postea examinati, confessi sunt peccata sua;

ANNO CHRISTI 325.
 & cum confessi fuissent, contra regulam venientes homines, manus eis temere imposuerunt: hos ecclesiasticus ordo non recipit. In omnibus enim, quod irreprehensibile est, sancta defendit ecclesia.

X.

Quicumque ex lapsis per ignorantiam sunt ordinati, vel contemptu eorum qui eos ordinauerunt; hoc non præiudicat regulæ ecclesiasticæ: cum enim compertum fuerit, deponantur.

XI.

De his qui negauerunt præter necessitatem, aut præter ablationem facultatum, aut præter periculum, vel aliquid huiuscemodi (quod factum est sub tyrannide Licinii) placuit sanctæ Synodo, licet indigni sint misericordia, tamen aliquid circa eos humanitatis ostendi. Si quos ergo ex animo pœnitet, tribus annis inter * pœnitentes habeantur: * audientes
 si tamen fideles sunt, septem annis aliis inter pœnitentes sint, duobus autem annis iidem sine oblatione in oratione sola participant populo. Si qui vero per Dei gratiam vocati, primo quidem ostenderunt fidem suam, deposito militiæ cingulo; post hæc autem ad proprium vomitum sunt reuersi, vt & pecunias darent, & ambirent redire rursus ad militiam; isti decem annis sint inter pœnitentes, post primum triennium quo fuerint inter audientes. Ab omnibus vero illud præcipue obseruetur, vt animus eorum, & fructus pœnitentiæ attendatur. Quicumque enim cum omni timore & lacrymis perseverantibus, & operibus bonis, conuersionem suam non verbis solis, sed opere & veritate

demonstrant; cum tempus statutum * etiam ab his fuerit impletum, & orationibus iam coeperint communicare; licebit episcopo humanius etiam circa eos aliquid cogitare. Qui vero indifferenter habuerunt lapsum, & sufficere sibi quod ecclesiam introierint arbitrantur; isti omnimodo tempora statuta complebunt.

XII.

De his vero, qui recedunt ex corpore, antiquæ legis regula obseruabitur etiam nunc, ita vt si forte quis recedit ex corpore, necessario vitæ suæ viatico non defraudetur. Quod si desperatus aliquis recepta communione superuixerit, sit inter eos qui in sola oratione communicant. De omnibus tamen his qui a corpore recedunt, in tradendo eis communionem, cura & probatio sit episcopi.

XIII.

Placuit hoc sancto & magno Concilio de catechumenis qui lapsi sunt, vt tribus annis inter audientes verbum sint tantummodo, post hæc vero orent cum catechumenis.

XIV.

*Canon hic in
vers. Diony-
si ponitur pro
xviii.*

Peruenit ad sanctum Concilium, quod in locis quibusdam & ciuitatibus, presbyteris sacramenta diaconi porrigant. Hoc neque regula, neque consuetudo tradidit, vt hi qui offerendi sacrificii non habent potestatem, his qui offerunt, corpus Christi porrigant. Sed & illud innotuit, quod quidam diacones etiam ante episcopos sacramenta sumunt. Hæc ergo omnia amputentur, & manent diacones intra suam propriam mensuram, scien-

ANNO CHRISTI 325.
 scientes quia episcoporum quidem ministri sunt, presbyteris autem inferiores. Accipiant ergo secundum ordinem post presbyteros ab episcopo, vel a presbytero, sacram communionem. Quod si non fuerit in præsentem vel episcopus, vel presbyter, tunc ipsi proferant, & edant. Sed nec sedere quidem licet in medio presbyterorum diacones. extra regulam enim est, ut hoc fiat. Si quis autem non vult his sufficiens esse post hanc definitionem, cesset esse diaconus.

XV.

Propter multas perturbationes, & frequentes tumultus seditionum, quæ fieri solent, placuit omnimodo istam abscindi consuetudinem, quæ contra regulam est, sicubi tamen sit, id est, ne de ciuitate ad ciuitatem transeat vel episcopus, vel presbyter, vel diaconus. Si quis vero post hæc statuta sancti huius Concilii tale aliquid agere tentaue- rit, infringetur omni genere huiuscemodi conatus; & restituatur propriæ ecclesiæ, in qua ordinatus est.

XVI.

Si qui vero sine respectu Dei agentes, & timorem Dei ante oculos non habentes, neque ecclesiastica statuta custodientes, recesserint ab ecclesia sua, siue presbyter, siue diaconus, vel in quocumque ecclesiastico ordine positi fuerint, non debent suscipi in alia ecclesia; sed cum omni necessitate cogantur ut redeant ad ecclesiam suam. Quod si permanferint, excommunicare eos oportet.

XVII.

Si quis ausus fuerit aliquem, qui ad alterum pertinet, ordinare in sua ecclesia, cum non habeat consensum episcopi ipsius, a quo recessit clericus, irrita sit huiusmodi ordinatio.

XVIII.

Psal. 14. Quoniam multi clerici, auaritiæ causa turpia lucra sectantes, obliui sunt diuini præcepti, quo dictum est: *Qui pecuniam suam non dedit ad usuram;* fenerantes centesimas exigunt: statuit hoc sanctum Concilium, Si quis inuentus fuerit post hanc definitionem usuras accipere, vel ex quolibet tali negotio turpia lucra sectari, vel etiam species frumentorum ad sescuplum dare; omnis qui tale aliquid conatus fuerit ad quæstum, deiiciatur ex clero, & alienus ab ecclesiastico habeatur gradu.

XIX.

Si quis confugit ad ecclesiam catholicam de Paulianistis & Cataphrygis, statutum est rebaptizari eos omnino debere. Si qui vero clerici erant apud eos, siquidem inculpati fuerint & irreprehensibiles, baptizati rursus etiam ordinentur ab episcopo ecclesiæ catholicæ. Si vero examinati, minus fuerint apti deprehensi, deponi eos oportet. Similiter autem & circa diaconos, & de omnibus qui in eodem clero inueniuntur, eadem forma seruabitur. Commemorauimus autem diaconissas, quæ in hoc ordine inuentæ sunt, quæ nec manus impositionem aliquam habent, vt & omnimodo inter laicas habeantur. Similiter autem diaconissæ, quæ in catholico Canone non habentur,

ANNO CHRISTI 325

simili loco, id est, laicæ, & tamquam non consecratæ deputentur.

XX.

Quoniam sunt in die Dominica quidam ad orationem genua flectentes, & in diebus Pentecostes; propterea itaque statutum est a sancta Synodo, quoniam consona & conueniens per omnes ecclesias custodienda consuetudo est, vt stantes ad orationem vota Domino reddamus.

Nihil est in auctoribus temporum iniuriæ & librariorum erroribus magis expositum, quam propria locorum personarumque nomina. Nam cum vt plurimum peregrina sint, facillimum quidem est corrumpi ac deprauari. Accedit, locorum appellationes propter varias diuersarum gentium in alienos fines incursionem, & pene momentaneas imperiorum vicissitudines, nullibi stabiles permanisse. Hinc factum, vt in Conciliorum subscriptionibus multa legantur, quæ aut plane deprauata sunt, aut certe iis nominibus habentur, quæ eo tempore vera & certa erant, nostro falsa omnino & incognita. Sed cum in omnibus editionibus hætenus euulgatis prædictæ subscriptiones extant, visum est omitti eas non posse.

Subscripserunt trecenti decem & octo episcopi, qui in eodem Concilio conuenerunt.

Osius episcopus ciuitatis Cordubensis prouinciæ Hispaniæ dixit: Ita credo sicut superius scriptum est.

Potamon Heracleensis.
Secundus Ptolemaidis.
Tiberius Tentyrites.

Prouinciæ Thebaidos.

* Atlas Schediæ.
Tyrannus Antinoæ.
Volusianus Lycopolites.

Prouinciæ Libyæ.

* Dathes Berenices.
Serapion * Antiphrensis.
Zephyrus Barca.
Secundus Tanites.
Titus Paratonii.

Prouinciæ Palæstinæ.

Macarius Hierosolymitanus.
Germanus Neapolitanus.
Marius Sebastenus.

Dd ij

* Vitus

* Victor & Vincentius presbyteri vrbis Romæ pro venerabili viro papa & episcopo nostro sancto Siluestro subscripsimus, ita credentes, sicut supra scriptum est.

Prouinciæ Aegypti.

Alexander Alexandria magnæ.
* Alphocraton Naucraticus.
Adamantius Cynopolites.
* Alberion Pharbæti.
Antiochus Memphites.
Caius * Premythis.
Dorotheus Pelusianus.
Philippus Panephyensis.
Concil. Tom. 2.

* Arpocraton

* Arbetion

* Thimures. alias Thimures.

* Aithales al. Attas

* Dagathius al. Dachis. * Antipyrensis.